

OCENA

dorobku naukowego, działalności organizatorskiej i promującej naukę oraz osiągnięcia naukowego pt.: ***Rola specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w przeciwdziałaniu zagrożeniom terrorystycznym w Polsce*** w ramach przewodu habilitacyjnego Pana dr. Andrzeja Czopa

INFORMACJE O HABILITANCIE

Pan Andrzej Czop uzyskał w 1982 roku dyplom studiów magisterskich na kierunku Prawo na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. W 2014 roku zaś obronił pracę doktorską na temat: ***Udział firm ochrony osób i mienia w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego w Polsce*** i uzyskał stopień naukowy doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie nadany uchwałą Rady Wydziału Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie.

Przebieg pracy zawodowej Habilitanta przedstawia się następująco:

- od 2010 roku do 2017 roku pracował jako wykładowca w Wyższej Szkole Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie;
- od 2015 roku do 2017 roku pełnił funkcję Dziekana Wydziału Zamiejscowego w Katowicach Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego Apeiron w Krakowie;
- zaś od 2017 roku, już jako adiunkt w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

OCENA DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ HABILITANTA

W załączonym do wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego, wykazie publikacji, znajdują się zarówno te, które zostały opublikowane przez Pana dr. Andrzeja Czopa przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora oraz te, które ukazały się po jego uzyskaniu. Wykaz dotyczący obydwu tych okresów, w kontekście prowadzonych przez niego badań, obejmuje (z podziałem na rodzaj publikacji):

1. Wykaz opublikowanych monografii naukowych:

- Czop A., *Udział firm ochrony osób i mienia w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego w Polsce*, Katowice 2014, ISBN 978-83-64035-20-3;
- Czop A., Ambroży T., Twardosz M., *Wpływ tradycyjnego japońskiego systemu zarządzania bezpieczeństwem na kulturę bezpieczeństwa w Polsce*, Kraków 2015, ISBN 978-83-64035-36-4;
- Czop A., *System bezpieczeństwa publicznego Rzeczypospolitej Polskiej ze szczególnym uwzględnieniem prywatnego sektora ochrony*, Kraków 2016, ISBN 978-83-64035-49-4;
- Czekaj Ł., Czop A., Pietrzyk M., *Międzynarodowe, Regionalne i lokalne aspekty bezpieczeństwa*, Kraków 2018, Drukarnia Styl Anna Dura;
- Cymerski J., Czop A., *Służba Ochrony Państwa i specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne wobec współczesnych zagrożeń*, Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztor, Pułtusk 2019, ISBN 978-83-7549-235-4;
- Czop A., *Rola specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w przeciwdziałaniu zagrożeniom terrorystycznym w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, ISSN 2450 – 7865, ISBN 978-83-8084-632-6;

2. Rozdziały w monografiach naukowych:

- Czop A., *Diagnoza kondycji firm ochrony osób i mienia oraz sytuacji zatrudnionych w nich pracowników w świetle przeprowadzonych badań empirycznych*, [w] Piwowarski J., Czop A., Kaleta J. (red.), *Realizacja zadań bezpieczeństwa-jakość, prakseologia, praworzadność*, Kraków 2014, ISBN 978-83-64035-33-3;

- Czop A., Rola wybranych formacji rządowego podsystemu bezpieczeństwa publicznego w zapewnianiu ochrony ludności cywilnej w okresie pokoju, [w] J. Piwowarski, J. Mullerova (red.), Ochrona ludności, Kraków 2015, ISBN 978-83-64035-34-0;
- Czop A., Piwowarski J., Aktualne ruchy migracyjne jako czynnik zagrożenia terrorystycznego w Europie i w Polsce, [w] K. Jałoszyński, W. Zubrzycki, A. Babiński (red.), Policyjne siły specjalne w Polsce, Szczytno 2015, ISBN 978-83-7462-492-3;
- Piwowarski J., Czop A., Pajorski P., Geneza, rozwój i zagrożenie terroryzmem islamskim w kontekście masowych ruchów migracyjnych, [w:] J. Stelmach, Reagowanie na zamachy terrorystyczne. Wybrane zagadnienia, Difin ISBN: 978-83-8085-302-7, Warszawa 2016;
- Piwowarski J., Czop A., Twardosz M., Przygotowanie funkcjonariuszy Samodzielnego Pododdziału Antyterrorystycznego Policji do działania w sytuacji trudnej z uwzględnieniem treningu walki wręcz, [w] W. Zubrzycki, K. Jałoszyński, A. Babiński (red.), Polska Ustawa Antyterrorystyczna – Odpowiedź na zagrożenia współczesnym terroryzmem, Szczytno 2016, ISBN 978-83-7462-372-8;
- Czop A., Ocena efektywności udziału firm ochrony osób i mienia w systemie powszechnego bezpieczeństwa w aspekcie koniecznych zmian w prawie publicznym, [w] M. Sabayova, K.Kralikova (red.), Racionalizacia Verejnej Spravy, Bratislava-Akademia Policajneho Zboru 2016, ISBN 978-80-8054-670-0;
- Czajkowski W., Czop A., Wąs Gubała J., Przywództwo i dowodzenie w kontekście zarządzania kryzysowego, [w] I. Denysiuk, Z. Sobejko (red.), Zarządzanie kryzysowe problemy, wyzwania, kierunki doskonalenia, Akademia Sztuki Wojennej Warszawa 2017, ISBN 978-83-7523-569-2;
- Piwowarski J., Czop A., Kultura moralno-etyczna jako fundament skuteczności polskiej Policji, [w] P. Majer, M. Seroka (red.), 225 lat policji w Polsce, Policja współczesna, Olsztyn 2017, ISBN 978-83-947769-0-9;
- Czop A., Czop K., Poziom przygotowania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych do zamachów terrorystycznych ze szczególnym uwzględnieniem ataków z użyciem broni chemicznej [w:] B. Wiśniewska Paż, M. Szostak, J. Stelmach, Bezpieczeństwo antyterrorystyczne budynków użyteczności publicznej, Analiza-Diagnoza-Case Study, s. Toruń 2018, , ISBN: 978-83-8019-973-6, s.117-138;
- Czop A., Prywatny sektor ochrony niedocenianym elementem w zarządzaniu bezpieczeństwem wewnętrznym w Polsce [w:] J. Falecki, R. Kochańczyk, P.

- Sowizdraniuk, Współczesne uwarunkowania zarządzania bezpieczeństwem wewnętrznym państwa, Katowice 2018, ISBN 978-83-934380-8-2, s. 209-224;
- Czop A., The tasks of Self-governments in the mission of providing security to local communities, [w:] International and national security: politics, information, ecology, economy, Collective monograph, Kijów 2018, s. 22-36, ISBN: 978-966-8398-55-1;
  - Czop A., Policja [w:] O. Wasiuta, R. Klepka, R. Kopeć, Vademecum Bezpieczeństwa, Kraków 2018, ISBN 978-83-65705-83-9;
  - Czop A., Przystępczość [w:] O. Wasiuta, R. Klepka, R. Kopeć, Vademecum Bezpieczeństwa, Kraków 2018, ISBN 978-83-65705-83-9;
  - Czop A., Wybrane zagrożenia terroryzmem islamskim – diagnoza i proponowane kierunki działań, [w:] Bezpieczeństwo Współczesnego państwa. Część 1. Wymiar międzynarodowy, red. J. Falecki, P. Łubiński, Kraków 2019, s. 11-30, ISBN: 978-83-952578-5-8;
  - Czop A., Pietrzyk M., Centrum Eksperckie NATO ds. Komunikacji Strategicznej [w:] Vademecum Bezpieczeństwa Informacyjnego, t.1, (red.), O. Wasiuta, R. Klepka, AT Wydawnictwo–Wydawnictwo Libron, Kraków 2019, ISBN 978-83-66445-07-9, ISBN 978-83-66269-24-8;
  - Czop A., Pietrzyk M., Cyfrowa konwencja Genewska [w:] Vademecum Bezpieczeństwa Informacyjnego t.1, (red.), O. Wasiuta, R. Klepka, AT Wydawnictwo–Wydawnictwo Libron, Kraków 2019, ISBN 978-83-66445-07-9, ISBN 978-83-66269-24-8;
  - Czop. A., Centrum Doskonalenia Obrony Przed Cyberatakami, [w:] Vademecum Bezpieczeństwa Informacyjnego t.1, (red.), O. Wasiuta, R. Klepka, AT Wydawnictwo–Wydawnictwo Libron, Kraków 2019, ISBN 978-83-66445-07-9, ISBN 978-83-66269-24-8;
  - Czop. A., Prawne aspekty zwalczania cyberprzestępczości w Polsce, [w:] Vademecum Bezpieczeństwa Informacyjnego t.2, (red.), O. Wasiuta, R. Klepka, AT Wydawnictwo–Wydawnictwo Libron, Kraków 2019, ISBN 978-83-66445-07-9, ISBN 978-83-66269-24-8;
  - Czop A., Strategia cyberbezpieczeństwa USA, [w:] Vademecum Bezpieczeństwa Informacyjnego t.2, (red.), O. Wasiuta, R. Klepka, AT Wydawnictwo–Wydawnictwo Libron, Kraków 2019, ISBN 978-83-66445-07-9, ISBN 978-83-66269-24-8;
  - Czop A., Wojna psychologiczna, [w:] Vademecum Bezpieczeństwa Informacyjnego t.2, (red.), O. Wasiuta, R. Klepka, AT Wydawnictwo–Wydawnictwo Libron, Kraków 2019, ISBN 978-83-66445-07-9, ISBN 978-83-66269-24-8;

- Czop A., Rola firm ochrony osób i mienia w zapewnianiu bezpieczeństwa społeczności lokalnych w Polsce,[w:] Administracja porządku publicznego i bezpieczeństwo społeczności lokalnych, red. Piotr Lewandowski, Jakub Bieniek, Wydawnictwo: Akademia Sztuki Wojennej, ISBN: 978-83-7523-684-2;
- Czop A., Ewolucja współczesnego terroryzmu – nowe zagrożenia i wyzwania [w:] Uwarunkowania współczesnego środowiska bezpieczeństwa, red. R. Bielawski, D. Domalewska, Warszawa 2020, ISBN 978-83-7523-789-4;

Ponadto, habilitant jest autorem wielu haseł w Encyklopedii Bezpieczeństwa wydanej w Krakowie w 2021 roku, które ja traktuję jako jeden rozdział w monografii.

Na podstawie przedłożonych przez Habilitanta dokumentów, stanowiących podstawę procedowania w przewodzie habilitacyjnym, należy stwierdzić, że dorobek naukowy Autora obejmuje kilkadziesiąt pozycji, opublikowanych do momentu złożenia wniosku o wszczęcie przewodu habilitacyjnego do Rady Doskonałości Nauki. Na dorobek ten składają się:

- 3 monografie naukowe napisane samodzielnie;
- 3 monografie, gdzie habilitant jest współautorem;
- 1 podręcznik akademicki;
- 9 rozdziałów w monografiach naukowych;
- 33 artykuły w czasopismach naukowych (w tym w języku angielskim oraz rosyjskim);
- redakcja 2 publikacji;
- recenzja monografii naukowej.

Ponadto Habilitant wystąpił z wykładem na 20 konferencjach krajowych oraz międzynarodowych. Uczestniczył w kilku komitetach naukowych oraz organizacyjnych konferencji międzynarodowych. Jest redaktorem wydań tomów kwartalnika „Security, Economy & Law” a także redaktorem tematycznym w dziedzinie Prawa oraz członkiem Rady Recenzentów w/w kwartalnika. Habilitant był również recenzentem w czasopiśmie „Security Dimensions” oraz „Kultura Bezpieczeństwa – Praktyka-Refleksje” a także redaktorem tematycznym w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego w „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia de Securitate”.

Jeżeli chodzi o udział w zespołach badawczych, to Habilitant podaje, że był:

- Kierownikiem projektu badawczego: „Badanie struktury systemu bezpieczeństwa publicznego w Polsce”, (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie);
- Kierownikiem projektu badawczego – „Japońska specyfika administrowania bezpieczeństwem państwa”, (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie);
- Kierownikiem projektu badawczego – „Możliwości zwiększenia udziału firm ochrony osób i mienia w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego”, (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie);
- Kierownikiem projektu badawczego: „Ochrona ludności. Wybrane zagadnienia”, (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie);
- Kierownikiem projektu badawczego – „Edukacja w bezpieczeństwie”, (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie);
- Kierownikiem projektu badawczego – „Zwiększenie udziału specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w zwalczaniu zagrożeń terrorystycznych”, (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie);
- Kierownikiem projektu badawczego - „Optymalizacja działań w zakresie zapewniania bezpieczeństwa granicy RP”, (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie);
- Kierownikiem projektu badawczego – „Przygotowanie młodzieży akademickiej do współczesnych zagrożeń terrorystycznych”, (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie).

Należy zauważyć, że te 8 projektów badawczych wpisuje się zdecydowanie w obszar zainteresowań naukowych Habilitanta i są one niewątpliwie bardzo wartościowe, jednak nie są to projekty rozwojowe. Dlatego nie mogą być wysoko ocenione przez recenzenta dorobku naukowego.

Jeżeli chodzi o współpracę z sektorem gospodarczym, to Habilitant podaje, że pełni funkcję doradcy ds. bezpieczeństwa w międzynarodowym koncernie paliwowym BP Europe, prowadząc także szkolenia z zakresu bezpieczeństwa dla kadry kierowniczej oraz personelu stacji tej firmy. Ponadto nadzoruje i współpracuje z prywatnym sektorem ochrony, w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa personelowi i klientom stacji paliw BP.

Innym przejawem współpracy Habilitanta z sektorem gospodarczym jest świadczenie usług doradczych, audytorskich oraz szkoleniowych w zakresie bezpieczeństwa dla Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Krakowie. Habilitant jest także autorem 18 ekspertyz, audytów, planów, koncepcji oraz innego rodzaju opracowań dotyczących konkretnych problemów związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem.

Wskazane działania wspomagające sektor gospodarczy należy ocenić bardzo wysoko.

Niestety w przedstawionym do oceny dorobku nie znalazłem ilości cytowań (np. w indeksie Hirscha), czy liczbie uzyskanych punktów za publikacje według MNiSW.

W zakresie osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę należy zauważyć, że Doktor Andrzej Czop związany jest od 2010 roku z Wyższą Szkołą Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie. Wykładał w niej takie przedmioty, jak:

- Zwalczanie przestępczości;
- Strategie Zapobiegania Przestępczości;
- Zaginięcia osób-aspekty kryminalistyczne, kryminologiczne i prawne;
- Taktyka i technika detektywistyczna.

Habilitant był autorem programów wymienionych powyżej kursów. Należy podkreślić fakt, że wcześniej nie znajdowały się one w ofercie programowej tej uczelni. Prowadził także seminaria dyplomowe oraz będąc opiekunem prac licencjackich i magisterskich, wypromował 30 licencjatów oraz 20 magistrów. Ponadto pełnił funkcję rzecznika dyscyplinarnego Rektora WSBPiI „Apeiron” w Krakowie, a także był opiekunem roku. W latach 2015/16 i 2016/17 pełnił nawet funkcję Dziekana Wydziału Zamiejscowego w Katowicach.

Od 2017 roku Habilitant zatrudniony jest w Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie na stanowisku adiunkta, w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie. W ramach swoich obowiązków dydaktycznych realizuje zajęcia wykładowe oraz ćwiczeniowe z następujących przedmiotów:

- Administracja Publiczna;
- Systemy obronne wybranych państw;
- Podstawy kryminologii i kryminalistyki;

- Postępowanie karne i w sprawach wykroczeń;
- Policja w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa;
- Przesiępczość zorganizowana;
- Bezpieczeństwo ruchu drogowego;
- Stany nadzwyczajne;
- Udostępnianie informacji publicznych.

Z załączonej do wniosku informacji wynika również, że wszystkie programy wymienionych kursów mają charakter autorski i odbywały się według przygotowanych przez Habilitanta założeń merytorycznych i dydaktycznych. W nowej uczelni Doktor Andrzej Czop również prowadził seminaria dyplomowe i dzięki temu wypromował kolejnych 9 magistrów oraz 10 licencjatów. Był także opiekunem roku oraz członkiem komitetów naukowych i organizacyjnych w corocznych międzynarodowych konferencjach naukowych *Security Forum Kraków*.

W ramach popularyzacji nauki opracował również rozdziały do publikacji „*Vademecum Bezpieczeństwa Informacyjnego*”¹, którego celem było stworzenie specjalistycznego opracowania, spełniającego funkcję praktycznego kompendium wiedzy z różnych zakresów współczesnego bezpieczeństwa informacyjnego, uwzględniającego najnowsze fakty i tendencje. Publikacja miała zadanie pomagać zainteresowanym proponowaną problematyką zapoznać się z szeroko rozumianymi zagadnieniami z zakresu bezpieczeństwa informacyjnego. Ponadto w pracy została przeanalizowana specjalistyczna terminologia, która pojawia się w dyskursie naukowym oraz wśród specjalistów w dziedzinie bezpieczeństwa informacyjnego.

Niestety, w wykazie dorobku naukowego Habilitant nie wykazał żadnych odbytych staży naukowych.

OCENA WSKAZANEGO OSIĄGNIĘCIA NAUKOWEGO

Pan Doktor Andrzej Czop wskazał jako osiągnięcie naukowe monografię ***Rola specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w przeciwdziałaniu zagrożeniom terrorystycznym w Polsce***, (Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego w

---

¹ *Vademecum Bezpieczeństwa Informacyjnego* (red.), O. Wasiuta, R. Klepka, AT Wydawnictwo–Wydawnictwo Libron, Kraków 2019.

Krakowie, ISSN 2450 – 7865, ISBN 978-83-8084-632-6, Kraków 2021, ss.310). Recenzenci monografii, to dr hab. Jacek Bil - prof. Wojskowej Akademii Technicznej, oraz prof. dr hab. inż. Janusz Kręcikij - Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego.

Według Habilitanta publikacja ta jest efektem Jego naukowego działania, które zmierzało do wzbogacenia wiedzy w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie. Publikacja dostarcza pełniejszej, pogłębionej wiedzy o zjawisku współczesnego terroryzmu w dobie globalizacji i proponuje rozwiązanie problemu ważnego z punktu widzenia nie tylko czysto poznawczego, ale mającego także walor praktyczny. Autor podjął się przeprowadzenia badań, które dotychczas nie były prowadzone przez innych naukowców zajmujących się specjalistycznymi formacjami ochronnymi (SUFO). Habilitant zauważa, że w doktrynie jest wprowadzone wiele publikacji odnoszących się do problematyki prywatnego sektora ochrony, ale nikt jednak nie podjął wcześniej badań ukierunkowanych na ustalenie poziomu przygotowania specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych do przeciwdziałania zagrożeniom terrorystycznym w Polsce. Według Habilitanta nie było prac, które diagnozowałyby obecny stan i kondycję tych podmiotów pod kątem zapobiegania i reagowania na akty terroru. Nikt nie przeprowadził także badań, których efektem byłoby wypracowanie pożądanych zmian mogących podnieść efektywność firm ochrony w tym aspekcie. Dotychczasowe publikacje odnosiły się głównie do kwestii zadań, uprawnień pracowników ochrony, ale nie określały wydolności SUFO, a tym bardziej nie wskazywały na potrzebę usprawnienia ich działań, zwłaszcza w sytuacjach zagrożeń terrorystycznych. Pod względem tego przedmiotu badań praca ma więc charakter prekursorski. Wzbogaca obecny stan wiedzy poprzez objęcie badaniem nowego, dotychczas nieuwzględnionego przez innych badaczy obszaru.

Dodatkowo Habilitant zajął się w sposób kompleksowy tematyką, odnoszącą się zarówno do obowiązujących w tym zakresie regulacji prawnych, jak i kwestii związanych z logistyką, wyposażeniem, procesem szkolenia oraz organizacją działań SUFO, jako podmiotów odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa obiektom o znaczeniu strategicznym dla funkcjonowania państwa. Ten sposób, całościowego objęcia badaniami naukowymi tak ważnego podsystemu bezpieczeństwa również ma charakter nowatorski i nie był dotąd stosowany przez innych badaczy.

Monografia jest efektem wieloletnich badań Habilitanta w obszarze funkcjonowania prywatnego sektora ochrony, ze szczególnym uwzględnieniem roli specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych (SUFO). Ich powstanie związane było ze zjawiskiem demonopolizacji bezpieczeństwa publicznego, w którego zapewnianie poza organami państwa

(służbami mundurowymi) włączyły się również formacje samorządowe (Straże Miejskie/Gminne) oraz sektor prywatny reprezentowany przez SUFO.

Badając tematykę określoną tytułem monografii, Habilitant stwierdził istnienie obszaru niewiedzy dotyczącego wskazania możliwości wprowadzenia rozwiązań organizacyjnych oraz formalno-prawnych mogących przyczynić się do podniesienia jakości podejmowanych przez SUFO działań na rzecz bezpieczeństwa w obszarze zagrożenia terrorem i terroryzmem. Tym samym określił problem naukowy. Według Autora efekty Jego badań będą stanowiły wartość dodaną do nauki o bezpieczeństwie i powinny stanowić podstawę do podjęcia praktycznych działań ukierunkowanych na zwiększenie udziału SUFO w zapewnianiu bezpieczeństwa terrorystycznego w Polsce.

Cel główny monografii ukierunkowano na ustalenie możliwości wprowadzenia zmian organizacyjno-prawnych zmierzających do zwiększenia roli SUFO w obszarze zapobiegania zagrożeniom terrorystycznym w Polsce.

Aby osiągnięcie głównego celu monografii było możliwe, Autor sformułował pięć celów szczegółowych:

1. *Identyfikacja współczesnego charakteru zagrożenia bezpieczeństwa terroryzmem w odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej;*
2. *Zdiagnozowanie zagrożenia bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej atakami terroru kryminalnego;*
3. *Określenie organizacji postępowania w obszarze działań antyterrorystycznych w Rzeczypospolitej Polskiej;*
4. *Wskazanie roli specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych (SUFO) w zapewnianiu bezpieczeństwa wobec zagrożenia terroryzmem;*
5. *Sformułowanie propozycji rozwiązań, które mogłyby pozwolić na zwiększenie efektywności działań specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w zapewnianiu bezpieczeństwa terrorystycznego.*

W ślad za tak sformułowanymi celami został określony główny problem badawczy, który Autor przedstawił w postaci pytania: **jak wykorzystywany jest potencjał specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w działaniach antyterrorystycznych i jakie rozwiązania mogłyby wpłynąć na podniesienie ich efektywności?**

Oczywiście w znalezieniu odpowiedzi na tak postawione pytanie, niezbędne było sformułowanie szczegółowych problemów badawczych, które ostatecznie uporządkowały i ukierunkowały cały proces badawczy. Przybrały one formę sześciu pytań:

1. *Jaki jest obecnie stopień zagrożenia terroryzmem na świecie?*
2. *Jakie jest aktualnie zagrożenie terroryzmem w Polsce?*
3. *Jaki jest obecnie stopień zagrożenia atakami terroru kryminalnego w Polsce?*
4. *Jak zorganizowany jest system zapobiegania i zwalczania terroryzmu w Polsce?*
5. *Jakie zadania pełni SUFO w zapewnianiu bezpieczeństwa wobec zagrożenia terroryzmem?*
6. *Jakie rozwiązania należy przyjąć w celu zwiększenia roli i skuteczności SUFO w zapewnianiu bezpieczeństwa terrorystycznego w Polsce?*

Za przedmiot badań przyjęto terroryzm, terror kryminalny, specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne oraz wykwalifikowani pracownicy ochrony fizycznej.

W swojej monografii Autor przyjął hipotezę roboczą zakładającą, że: **potrzebne jest wprowadzenie rozwiązań ukierunkowanych na zwiększenie roli specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w zapewnianiu bezpieczeństwa w obszarze zapobiegania terroryzmowi w Polsce.**

W jej konsekwencji zostało sformułowanych pięć hipotez cząstkowych:

1. *Poziom zagrożenia aktami terroru w Polsce nie jest wysoki, ale ich wystąpienie ma charakter realny i wymaga pozostawania w stałej gotowości systemu antyterrorystycznego państwa;*
2. *Istotnym zagrożeniem bezpieczeństwa w Polsce jest występowanie terroru kryminalnego wykorzystującego w swoich przestępczych działaniach metody tożsame z metodami stosowanymi przez organizacje terrorystyczne;*
3. *System antyterrorystyczny w Polsce ma charakter złożony, wielopoziomowy, na który składają się zarówno organy państwa czy samorządu terytorialnego, jak i organizacje pozarządowe i podmioty komercyjne. W obszarze działań proaktywnych rola SUFO nie jest w nim dostatecznie wykorzystana;*
4. *SUFO prowadzi stałe zabezpieczenie wszystkich obszarów, obiektów i urzędzeń podlegających obowiązkowej ochronie oraz stanowiących infrastrukturę krytyczną, z ukierunkowaniem swych działań na wykrywanie zagrożeń (w tym zagrożeń terrorystycznych) i niedopuszczanie do ich eskalacji. Zakres i*

skuteczność działań w obszarze zagrożeń o charakterze terrorystycznym mogłyby być podniesione na wyższy poziom;

- 5. Istnieje luka w obecnych rozwiązaniach, której wypełnienie może zwiększyć skuteczność SUFO w realizacji zadań antyterrorystycznych. Można to osiągnąć, wprowadzając rozwiązania o charakterze organizacyjnym, prawnym, ekonomicznym oraz dotyczącym procesu szkolenia i wyposażenia pracowników ochrony.*

Dla osiągnięcia założonych celów badań, znalezienia odpowiedzi na problemy badawcze, a finalnie zweryfikowania postawionych hipotez, Autor posłużył takimi metodami badawczymi, jak: krytyczną analizą literatury przedmiotu, badaniem dokumentów, komparatystyką, analizą oraz syntezą. Ponadto wykorzystał metodę sondażu diagnostycznego, z zastosowaniem techniki wywiadu eksperckiego, korzystając z narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz wywiadu.

Monografia składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów merytorycznych oraz zakończenia. Rozdział pierwszy, zatytułowany „*Współczesne zagrożenie terroryzmem a bezpieczeństwo Rzeczypospolitej Polskiej*”, odwołuje się do różnych ujęć definicyjnych pojęcia terroryzmu, wyjaśniając jego istotę oraz przedstawiając typologię. Zaprezentowano w nim fazy rozwojowe terroryzmu oraz towarzyszącą im ewolucję metod działania organizacji terrorystycznych. Terroryzm islamski został przedstawiony jako główne zagrożenie bezpieczeństwa międzynarodowego. W tym rozdziale została również dokonana ocena stopnia zagrożenia terrorystycznego ze wskazaniem obiektów podlegających obowiązkowej ochronie jako potencjalnego celu zamachu terrorystycznego.

W rozdziale drugim „*Terror kryminalny*” zostało zdefiniowane pojęcie terroru kryminalnego, przy jednoczesnym wykazaniu różnic pomiędzy nim a terroryzmem. Terror kryminalny został przedstawiony jako forma działania przestępczego. Autor, wskazał na działania zorganizowanych grup przestępczych, posługujących się metodami tożsamymi dla działań terrorystycznych oraz sprawców, wykorzystujących te metody, działających samodzielnie.

Trzeci rozdział „*Zwalczanie terroryzmu w Polsce*” zawiera analizę podstaw prawnych systemu antyterrorystycznego w naszym kraju. Zostały w nim zidentyfikowane instrumenty prawnokarne w ujęciu materialnym i procesowym. Uzupełnieniem tego rozdziału jest przedstawienie rozwiązań wprowadzonych Ustawą z 10 czerwca 2016 roku o *działaniach antyterrorystycznych*.

W czwartym rozdziale „*Rola specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w zapewnianiu bezpieczeństwa terrorystycznego Rzeczypospolitej Polskiej*” zostały przedstawione podstawy prawne funkcjonowania specjalistycznych, uzbrojonych formacji ochronnych. Autor wyróżnił wewnętrzne służby ochrony oraz przedsiębiorców mających koncesje na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia z użyciem broni. Zostały zdefiniowane zadania realizowane przez specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne. Ponadto dokonano oceny planu ochrony jako podstawowego dokumentu określającego zadania i metodykę realizacji zabezpieczenia obiektów podlegających obowiązkowej ochronie. Wskazano obiekty, które mimo zagrożenia atakiem terrorystycznym chronione są przez niemające statusu SUFO firmy ochrony osób i mienia bądź przez SUFO, lecz przy wykorzystaniu osób niewpisanych na listę kwalifikowanych pracowników ochrony. Oceniono także proces szkolenia kwalifikowanych pracowników ochrony, zarówno na poziomie podstawowym, jak i doskonalącym.

Rozdział piąty „*Ocena poziomu przygotowania SUFO i wyszkolenia kwalifikowanych pracowników ochrony pod kątem realizacji zadań antyterrorystycznych*” zawiera wyniki badań sondażowych przeprowadzonych techniką wywiadu eksperckiego. Na ich podstawie sformułowano propozycje rozwiązań mogących podnieść poziom przygotowania specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w obszarze realizacji zadań antyterrorystycznych. Propozycje te mają charakter: normatywny, ekonomiczny, organizacyjny oraz dotyczą procesu szkoleniowego oraz wyposażenia pracowników ochrony.

W zakończeniu Autor odniósł się do sformułowanych wcześniej hipotez i wyników ich weryfikacji w procesie badawczym. Pozytywna weryfikacja hipotez częściowych doprowadziła do potwierdzenia słuszności założonej hipotezy głównej. Ponadto w wyniku przeprowadzenia badań potwierdzono fakt, że obecnie największym zagrożeniem jest terroryzm religijny, którego istotą jest fundamentalizm islamski dokonujący sakralizacji przemocy i agresji stosowanej wobec całego świata Zachodu. Wyniki badań potwierdziły również potencjalne ryzyko zagrożeń związanych z terrorem kryminalnym, którym często posługują się zorganizowane grupy przestępcze. Biorąc pod uwagę specyfikę działań zarówno terrorystycznych, jak i terroru kryminalnego, Autor uznał, że ryzyko ich wystąpienia na terenie Polski należy uznać za realne, choć ciągle jeszcze niezbyt wysokie.

Należy podkreślić, że oceniana monografia jest bez wątpienia oryginalnym opracowaniem twórczym i zwięźleniem wielu lat badań prowadzonych przez Habilitanta w tym obszarze. Stał się On niewątpliwie ekspertem i autorytetem w tym obszarze. Tematyka monografii,

zakreślona jej tytułem, wpisuje się w niszę tematyczną nauk o bezpieczeństwie a jej wkład do nauki wyraża się w zasugerowanych rozwiązaniach prawnych, organizacyjnych oraz szkoleniowych, które poprawiłyby możliwości bardziej efektywnego wykorzystywania SUFO w systemie bezpieczeństwa państwa. Jest to podejście nowatorskie i na pewno wypełniające lukę w nauce w tym obszarze.

WNIOSEK KOŃCOWY

Na podstawie przeprowadzonej oceny działalności naukowej, dydaktycznej oraz popularyzującej naukę, wskazanej monografii jako osiągnięcia naukowego, uważam, że Pan Doktor Andrzej Czop spełnia wymagania ustawowe (ustawa z dnia 20 lipca 2018 r., Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) oraz akty prawa o charakterze wykonawczym, określające wymagania dla kandydatów do uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego.

W związku z powyższym rekomenduję sporządzenie przez Komisję Habilitacyjną pozytywnego wniosku o nadanie Panu Doktorowi Andrzejowi Czopowi stopnia naukowego doktora habilitowanego.

.....